
mededelingenblad van het **SINT JOZEFKOOR**

JAARGANG 2 no 5 september 1992 Redactie:

Wim van Hugten
Anthony Verhofstad

Voor de meesten van ons zit de vakantie er weer op. Uitgerust en vol goede moed, kan men weer aan de slag; op het werk, op school, thuis, maar ook als lid van ons koor.

De heren hebben hun eerste repetitie van het nieuwe seizoen inmiddels al weer achter de rug. En voor de sopranen en de kinderen van graad 1 en 2 begint het seizoen met een "weekend" in Lierop, waarna in de komende weken de repetities en zanglessen ook voor hen weer zullen beginnen.

En aangezien het spreekwoord zegt dat "Een goed begin, het halve werk is", hoop ik zo gauw mogelijk op ieders aanwezigheid en inzet te kunnen rekenen.

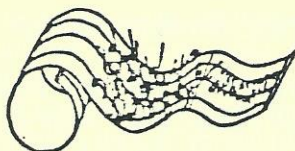
Theo Bastiaans,
voorzitter

Rooster heren

- za 12-9 rep
zo 13-9 graad 1 en 2 en sopranen 8.30 uur
ophalen in Lierop (aanwezig aldaar)
mis Tempus per annum XXIV (jaar c)
(grad. Laetatus)
za 19-9 rep vanaf nu weer met sopranen
(Vittoria)
zo 20-9 mis T.p.a. XXV (grad. Quis sicut
Dominus)
za 26-9 rep
zo 27-9 T.p.a. XXVI (grad. Oculi)
za 3-10 rep
zo 4-10 T.p.a. XXVII (grad. Domine) Maria
Motet
za 10-10 rep
zo 11-10 T.p.a. XXVIII (all.) Maria Motet
za 17-10 rep
zo 18-10 T.p.a. XXIX (all.) " "
za 24-10 rep
zo 25-10 T.p.a. XXX (all.) " "

za 31-10 rep in St. Jozefschool
zo 1-11 Allerheiligen g.r.i. 619 (all.)
in toog
za 7-11 rep
zo 8-11 H. Willibrordus (grad. Venite)
za 14-11 rep
zo 15-11 T.p.a. XXXIII (all.)
za 21-11 rep
zo 22-11 Ceciliafeest. Laatste zondag van het
jaar: "Christus Koning"
g.r.i. 388 (all.) mis in toog

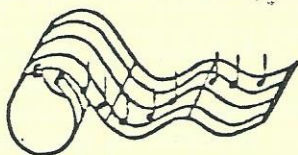
Sopranen

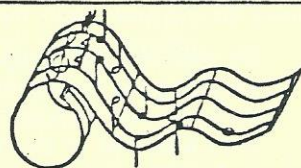
Rooster sopranen

za 19-9 rep 18.00 - 19.00 uur
zo 20-9 rep en mis
za 26-9 rep
zo 27-9 rep en mis
za 3-10 rep
zo 4-10 rep en mis Maria motet
za 10-10 rep
zo 11-10 rep en mis " "
za 17-10 rep
zo 18-10 rep en mis " "
za 24-10 rep
zo 25-10 rep en mis " "
za 31-10 geen rep
zo- 1-11 Allerheiligen rep en mis in toog
za 7-11 rep
zo 8-11 rep en mis
za 14-11 rep
zo 15-11 rep en mis
za 21-11 rep
zo 22-11 rep en mis in toog "Christus Koning"

Graad 1

Graad 2

Graad 1 en 2

De eerste zangles is op donderdag 17 september.
LET OP: De tijden zijn veranderd. We beginnen om
kwart over 4!

Graad 1 gaat door tot kwart voor 5 en graad 2
tot 5 uur.

Er is oeen les op 24 september en 29 oktober.

Theorie van het Gregoriaans

Van de hand van onze dirigent Jos Leenen, zijn een serie artikelen verschenen onder de titel "Theorie van het Gregoriaans".

Naar gelang de plaatsruimte dit toelaat, zullen wij deze artikelen als "vervolgverhaal" opnemen in ons mededelingenblad.

Alhoewel deze artikelen niet bedoeld zijn als een schriftelijke cursus Gregoriaans, kan niettemin de theorie van het Gregoriaans een waardevolle aanvulling zijn op de praktijk en verhelderend werken. Wij hopen dat deze interessante materie de aandacht krijgt die zij verdient.

THEORIE VAN HET GREGORIAANS

De taal

De taal van het Gregoriaans is het Latijn. Om melodie en ritme van deze muziek goed te begrijpen is het nodig om iets meer te weten over de eigen aard van het kerklatijn. We houden ons even bezig met de uitspraak van deze woorden in de tijd dat het Gregoriaans ontstond. De lettergrepen van de Latijnse woorden hadden toen nagenoeg dezelfde duur.

Accent van het Latijnse woord.

Wanneer we de Nederlandse woorden, vâder, móeder, vertrék, bekéring, voor onszelf uitspreken, dan zullen we bemerken, dat de accent-letter-

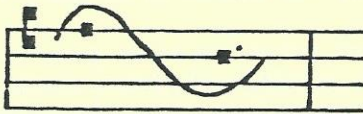
greep (') sterker van toon is dan de andere lettergrepen.

Dit in tegenstelling tot Latijnse woorden, waar de accent-lettergreep niet sterker was. Wel werd die lettergreep op een hogere toon gesproken. De accent-lettergreep werd niet neergedrukt, maar als iets lichts in de hoogte geheven. De verhoging van toon was al voldoende om het accent te doen uitkomen. Het was een verheffing van stem-hoogte, die leven gaf aan het woord. Deze hogere en ook lichtere "toon" wordt ook wel "tonisch accent" genoemd. De accentlettergreep werd niet verlengd. Het accent was kort.

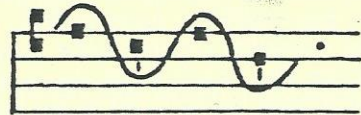
De woorden van voorbeeld 1 dienen vloeiend, gelijkmatig en gebonden gezongen te worden. De hoge noot wordt zeer licht gezongen en op de laatste lettergreep komt de stem zacht neer.

Een gebaar, in dit geval de ictus-strijk, verduidelijkt, wanneer dit verzorgd wordt uitgevoerd, de vocale bedoelingen. De lichamelijke ervaring stimuleert een vloeiende manier van zingen.

voorbeeld 1

De- us
cre- do
e- jus
san- ctus

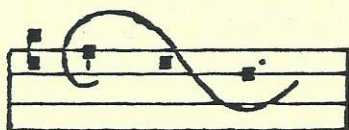
di- es i- rae
pa- ter nōs- ter
omnes gen- tes
u- num De- um

De ictus-strijk is een eenvoudige, elementaire beweging van op en neer. Zonder enige hoekigheid beweegt de arm zich op en neer, waarbij de neer zonder enige benadrukking als het ware voortkomt uit de op-impuls.

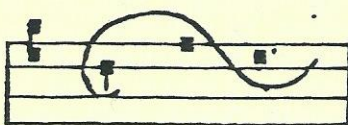
De ingetekende curve, , suggereert de doorgaande, afgeronde beweging, die zich op een plaats afspeelt, en waarbij de hand beweegt van links naar rechts.

In voorbeeld 1 en 2 komt de accent-lettergreep overeen met de hogere noot. Voorbeeld 2 wordt met dezelfde intentie gezongen als voorbeeld 1. De neermaat in deze tweede oefening vraagt om een andere beweging: arsis - thesis

voorbeeld 2

Do- mi- nus
glo- ri- a
Is- ra- el
ky- ri- e

Ma- ri- a
ae- ter-num
sur- rex- it
su- a- vis

Chironomie

Het Gregoriaans is vrij-ritmisch. Het bedient zich niet van maatstrepen, die de muziek in gelijke maten verdeelt. Het Gregoriaans heeft een geordende beweging in zich, waarbij om de twee of drie tijden een steunpunt voorkomt. Dit ritmische steunpunt, de ictus, valt steeds op de eerste noot van een groep van twee of drie.

Een dergelijk vrij-ritmische beweging, met golven die soms groter soms kleiner zijn, maar altijd doorgaand zonder schokken of stoten, vraagt om een gebaar, dat in staat is om dit ritme visueel te maken: de chironomie

We maken een aantal ritmische golven. Met de rechterhand draaien we grote cirkels met de richting van de klok mee. Gebruiken we beide armen, dan beweegt de linkerarm spiegelbeeldig.

Uit de omhooggaande beweging moet stuwkracht, spanning spreken, wat nog geaccentueerd wordt, als het hele lichaam zich naar het toppunt toe enigszins verheft.

Bij een daling moet een ontspanning voelbaar en zichtbaar zijn.

Een ritmische golf bestaat uit twee delen:

- 1 de omhooggaande, vlotte, lichte beweging die spanning uitdrukt, de **arsis**
- 2 het neerkomen, het uitlopen dat het idee wekt van aankomst, ontspanning, de **thesis**

arsis

thesis

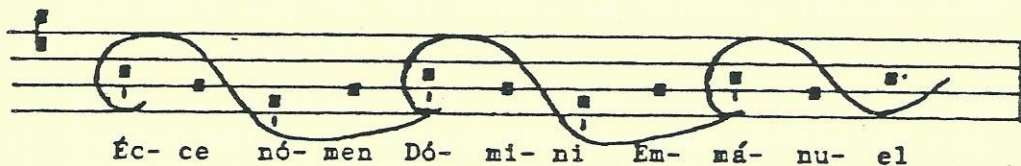
Deze twee delen kunnen niet gescheiden worden. Ze zijn onlosmakelijk verbonden. Zoals na elke inademing een uitademing volgt en zoals elke hartslag een samentrekken en een loslaten is, zo volgt na elke spanning een ontspanning: na arsis komt thesis.

Door gebruik van arsis thesis geven we mede de groepering van noten aan:

In onderstaand voorbeeld zijn drie ritmische golven met elkaar verbonden. We hebben hier te doen met groepen van twee noten

Om de groepering van noten aan te geven, staat bij elke eerste noot van de groep een ictus

Als een melodie stijgend is, dus meer spanning in zich heeft, gebruiken we meerdere arses achter elkaar. Zo vertaalt zich een dalende melodie in meerdere theses.

